

L'accident ferroviari de l'Ampolla

La segona meitat del mes de gener ha estat la dels trens. Als tràgics accidents d'Ademuz i de Gelida s'han afegit les vagues dels maquinistes, la constatació del mal estat de les infraestructures de Rodalies, la suspensió temporal del servei arreu i, també, l'incendi d'un tren a l'estació de Tortosa, accident sense conseqüències. Al llarg de la història, Tortosa també ha estat protagonista quant a sinistralitat ferroviària.

Josep Bayarri Raga
periodista

El primer tren de viatgers, procedent de Barcelona, va arribar a l'estació de Tortosa el 8 de maig de 1867 i justament en este viatge es produí el primer accident, segons conta Vergés Paulí "(...) pos lo tren descarrila per les immediacions del Mas de la Misa, prop de Campredó, sortit de la via catorze cotxes, que portaven més de cent passatgers, sense que se deploressen desgràcies personals. Queda prompte, expedita la via i arriba lo tren a nostra ciutat a les onze de la nit" (*Espurnes de llar*, vol. V, 1935). Just al cap d'un any entrava en servei el pont sobre l'Ebre.

Només cinc anys després va haver-hi un accident important, el 7 de setembre de 1872, a l'indret de Sant Jordi d'Alfama, terme de l'Ametlla de Mar. Just quan passava el tren correu va esfondrar-se el pont sobre el barranc i el comboi va caure des d'una alçada de sis metres al fons del rierol. Van morir 17 persones, entre elles el

governador militar de Tortosa, Fulgencio Schmid, i 23 ferits

El més greu fou l'esdevingut la nit del 31 d'agost a l'1 de setembre de 1926, a conseqüència d'unes fortes tempestes, d'estes pròpies del final de l'estiu. El tren correu Barcelona-València circulava del tot ple de viatgers quan, a l'indret de Cap-roig, vora de l'Ampolla, va haver-hi un lliscament de terres sobre la via fèrria d'una alçada de més de quatre metres. El tren va xocar contra les pedres i va descarrillar. Van haver-hi, en un primer moment, 21 morts i 130 ferits, alguns d'ells de gravetat. Eren les dos de la matinada. Als pocs instants es va conèixer la tragèdia i en menys de dos hores l'alcalde de Tortosa va aconseguir que els ferroviaris posessen en marxa un tren de socors amb mitja dotzena de guàrdies municipals, personal ferroviari i una desena de sanitaris, entre metges i infermers, amb el mateix Joaquín Bau al cap. Es varen presentar al lloc del succés, quan encara la tempesta era molt viva. Diu *La Vanguardia* el dia 2: "La oportunidad de la llegada de este

tren salvó la vida de varios pasajeros y tranquilizó a muchos". I, a l'edició de l'endemà dia 3, afegix: "La conducta del alcalde, de todas las autoridades tortosinas y de los vecinos esta siendo muy elogiada". Bau va ser un bon alcalde de Tortosa tot i que malauradament només se'l recorda per haver estat ministre de Franco.

El tren de socors tornava a estar a Tortosa a les set del matí. Molts dels viatgers foren acollits per famílies tortosines de tota mena que esperaven a l'estació malgrat l'hora i les condicions meteorològiques. A la tarda, els no afectats continuaren viatge a València en un altre tren mentre els cadàvers eren conduïts al cementiri de Tortosa a l'espera del seu trasllat al lloc d'origen, i els ferits continuaven atesos a l'Hospital de Jesús i la Clínica Sabaté, entre altres centres. Dos anys després, per Reial ordre de 15 de març de 1928, el rei Alfons XIII concedia a Tortosa els títols de Molt Noble i Humanitària "(...) con motivo del brillante comportamiento y los servicios prestados por Tortosa (...)". Des d'aleshores blasmen el

L'accident ferroviari va passar la nit del 31 d'agost a l'1 de setembre del 1926, prop de l'Ampolla, i va dixer 21 morts i 130 ferits. FOTOGRAFIA GAYA

seu escut.

Encara cal fer referència a un accident important, tot i que poc comentat pels periòdics de l'època, perquè va succeir en plena guerra. Fou el 4 de desembre de 1937 quan Tortosa era bombardejada gairebé cada dia i hi havia les primeres operacions militars de l'assalt a Terol per les forces republicanes. El tren correu de la nit va descarrillar entre Freginals i Santa Bàrbara (aleshores Planes del Montsià) i set vagons s'estimbaren d'una alçada de set metres al barranc de la Galera. Van haver-hi 12 morts i 60 ferits, però en aquells moments les morts no eren notícia.

Com és conegut, la carretera general de Barcelona a València passava

pel centre de Tortosa, el que avui és avinguda de la Generalitat. En conseqüència, havia de travessar la via del ferrocarril vora de Tortosa. Hi havia quatre passos a nivell, dos a l'entrada des del nord a l'indret de Santa Cànida, un del tren i l'altre del carri-let, un darrere de l'altre; i dos més al sud de Ferreries, quan es tornava a trobar amb la via a València i gairebé a tocar la del Val de Zafan. Eren freqüents els accidents, alguns mortals; el més greu fou el del 23 de gener de 1951, del que encara hi ha testimonis vius, fou quan no estaven les barres baixades, va passar un camió i xocà amb el tren que havia sortit de l'estació de Tortosa. Van haver-hi 14 morts i 27 ferits. ■